

Kirkko ja kaupungin printtilehden tulevaisuuden vaihtoehdot

Kirkko ja kaupungin johtokunta 06.02.2024 § 9
77/00.01.01/2024

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

- 1) Kirkko ja kaupungin johtokunta keskustelelee printtilehden tulevaisuusvaihtoehdoista ja lähettää asian tiedoksi Espoon, Helsingin ja Vantaan yhteisille kirkkoneuvostoilte sekä Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvostolle lausuntoa varten. Lausunnot pyydetään lähettämään päätoimittajalle siten, että ne ehditään ottaa huomioon johtokunnan 26.3. kokouksen valmistelussa.
- 2) Johtokunta ottaa tulevaisuuden linjauksiin kantaa 26.3. kokouksessaan ja lähettää esityksensä seurakuntayhtymien toimivaltaisten elinten päätettäväksi. Samassa kokouksessa on käsittelyssä vuoden 2025 kehys.
- 3) Johtokunta tarkistaa välittömästi tätä asiaa koskevan pöytäkirjan pykälän.

Käsittely

Liitteen tekstistä jaettiin osallistujille korjattu versio kokouksen alussa.

Käsittelyn aikana käytettiin 39 puheenvuoroa.

Korjatut liitetekstin kappaleet on poimittu tähän alle niin, että korjatut kohdat näkyvät kursivoituina. Liite on myös vaihdettu korjatuksi versioksi.

Vaihtoehto 1, nykyinen määrä printtilehtiä

...

Jos pidetään kiinni 18 lehdestä, Helsingin pitäisi kasvattaa printtilehtien määrää yhdellä verrattuna vuoden 2024 tilanteeseen, jolloin Helsingissä ilmestyy 17 lehteä. Tämänhetkisillä hinnoilla yhden lehden paino- ja jakelukustannukset ovat noin 160 000 euroa, josta Helsingin osuus on noin 88 000 euroa. *Vantaan kulut säilyisivät ennallaan, Espoo ja Kauniainen puolestaan säästäisivät kahden numeron verran eli Espoo noin 78 400 ja Kauniainen noin 2400 euroa. Vantaalle nimittäin tehdään jo tänä vuonna tuo 18 lehteä, Espoon ja Kauniaisten painoksen numeromäärä on 20. Helsingin lisäys vähennettynä Espoon ja Kauniaisten säästöillä nykytasoon on 7 200 euroa.*

Median budjettiin on kuitenkin tämän 7 200 euron lisäksi syytä varata hinnankorotusvaraa paino- ja jakelukustannusten mahdollista nousua varten. Jakelun hintaa voidaan tarkistaa kerran vuodessa, painon tarkasteluväli on 1.7. 2024 jälkeen kolme kertaa vuodessa. Jos varaudutaan esimerkiksi runsaan kahden prosentin vuotuisiin korotuksiin, pitäisi paino- ja jakelukuluihin olla kokonaisuudessaan varattuna vuonna 2025 noin 60 000 euroa nykyistä enemmän. Vuonna 2026 kulut olisivat noin 120 000 euroa nykytasoa suuremmat. Kahden prosentin varaus on perusteltu myös inflaatioennusteiden vuoksi. Finanssi-alan 20.12. 2023 päivitetyn talousennusteen mukaan inflaatioarviot vuodelle 2025 vaihtelevat välillä 1,4–2,0 ja vuonna 2026 välillä 1,7–2,0. Hinnankorotusten määrä saattaa olla myös suurempi. Tilanteen kehitystä on viime vuosina ollut vaikea arvioida.

...

Yhteensä 18 vuotuisen printtinumeron tason säilyttäminen ja lisäraha digiin vaatisi vuonna 2025 noin 130 000–150 000 (riippuen digirahasta) euroa ja vuonna 2026

vielä noin 60 000 euroa lisää eli nykytasoon verrattuna 190 000–210 000 euroa. Helsingin seurakuntayhtymältä vaadittaisiin muita suurempi lisäys muita kaupunkeja vähäisemmän tämänvuotisen numeromäärän vuoksi.

Lisäystarve vuonna 2025 olisi Helsingissä suuremman eli 80 000 euron digipanostuksen mukaan 122 000 euroa ja Vantaalla 28 000. Espoon ja Kauniaisten kahden numeron vähennys merkitsee sitä, ettei lisäystarvetta niillä ole. Vuoden 2026 lisäys tähän olisi Helsingissä 31 800, Espoossa 16 000, Vantaalla 12 000 ja Kauniaisissa 200 euroa.

...

Vaihtoehto 2, printtilehtien määrää supistetaan 16 lehteen vuodessa

...

Helsingin osuus laskennallisesta säästöstä on pienin, Espoon ja Kauniaisten suurin johtuen edellä mainituista kuluvan vuoden ilmestymismäärien eroista (17, 18 ja 20). Helsingin numeromäärä vähenisi yhdellä, Vantaan kahdella ja Kauniaisten ja Espoon neljällä numerolla verrattuna nykyiseen. Helsingin suhteelliset menot pienenisivät muita paljon vähemmän, koska paino- ja jakelukulut laskutetaan toteutuneiden laskujen perusteella. Näin muilla on ikään kuin säästöissä rahaa enemmän.

Päätös

- 1) Kirkko ja kaupungin johtokunta keskusteli printtilehden tulevaisuusvaihtoehdoista ja lähettää asian tiedoksi Espoon, Helsingin ja Vantaan yhteisille kirkkoneuvostoille sekä Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvostolle lausuntoa varten. Lausunnot pyydetään lähettämään päätoimittajalle siten, että ne ehditään ottaa huomioon johtokunnan 26.3. kokouksen valmistelussa.
- 2) Johtokunta ottaa tulevaisuuden linjauksiin kantaa 26.3. kokouksessaan ja lähettää esityksensä seurakuntayhtymien toimivaltaisten elinten päätettäväksi. Samassa kokouksessa on käsittelyssä vuoden 2025 kehys.
- 3) Päätös luettiin läpi ja tarkastettiin siten välittömästi.

Päätöshistoria

Selostus

Kirkko ja kaupungin printtilehti ilmestyy vuonna 2024 Helsingissä 17 kertaa, Vantaalla 18 kertaa ja Espoossa ja Kauniaisissa 20 kertaa. Lehdellä on nyt voimassa olevat sopimukset jakelusta, painopalveluista sekä toimitusjärjestelmästä. Painosopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun, jakelusopimus vuoden 2026 loppuun ja sopimus toimitusjärjestelmästä vuoteen 2028. Sopimukseen sisältyy optiovuosien mahdollisuus. Jakelusopimuksessa on syytä huomioida siinä oleva liite eli palvelukuvaus, jonka mukaan lehtiä tehdään 20–22. Itse sopimustekstissä määrää ei ole rajoitettu suuntaan tai toiseen.

Jakelu- ja painokustannusten nousu ja seurakuntayhtymien taloudelliset resurssit ovat yhtälö, jota on hankala ratkaista. Kirkko ja kaupunki on tämän vuoksi joutunut sekä heikentämään painopaperin laatua että harventamaan ilmestymistiheyttä. Median kuluvan vuoden budjetissa paino- ja jakelukulujen yhteenlaskettu osuus on 54 prosenttia.

Samaan aikaan, ja osin samoista syistä, median yleinen kehitys kulkee kohti digitaalisempaa tulevaisuutta. Siinä pitää olla läsnä usealla kanavalla yhtä aikaa, sillä jokaisella kanavalla on omanlaisensa profiili ja erilaiset käyttäjäkunnat. Tämä

vaatii jatkuvaa kehitystyötä ja työtettä, jossa videotuotannolla on yhä suurempi merkitys.

Yhteisen mediatoimituksen työn, median kehittämisen ja median edellä mainittujen sopimusten kannalta olisi hyvä, jos printtilehden numeromäärä olisi tiedossa edes kahdeksi vuodeksi eteenpäin. Tätä varten on mediatoimituksessa valmisteltu kolme vaihtoehtoa printtimedian lähivuosiksi. Asiaa on valmisteltu myös seurakuntayhtymien viestinnän johdon sekä yhtymänjohtajien kanssa. Esityslistan liitteenä on dokumentti, jossa nämä vaihtoehdot käydään yksityiskohtaisesti läpi. Printtimedian ratkaisuille on vaikutusta myös median tekeillä olevaan digistrategiaan, jota valmistellaan johtokunnan kevään kokouksiin. Kyse on siitä, minkä verran resursseja ohjataan mihinkin välineeseen.

Vaihtoehdot on tehty niin, että ne kattaisivat vuodet 2025 ja 2026 sekä erikseen päätettäessä vuoden 2027. Näin saataisiin kehittämiseen pitkäjänteisyyttä.

Olennaista kaikkien vaihtoehtojen kohdalla on ottaa huomioon printtilehden olennainen merkitys seurakuntalaisten ja laajemmin pääkaupunkiseudun asukkaiden tavoittamiseen. Tästä ja myös verkon käyttäjämääristä on tarkempaa tietoa liitteessä. Yhteenvetona voidaan todeta, että painettu lehti on seurakuntien ylivoimaisesti tavoittavin linkki seurakuntalaisiin, suurelle joukolle jopa ainoa säännöllinen kontakti. 19–24-vuotiaiden ikäluokassa Kirkko ja kaupungin seuraaminen verkossa nousee painetun lehden rinnalle.

Vaihtoehdossa 1 printtilehtiä tehtäisiin ainakin vuodet 2025 ja 2026 nykytasolla eli 18 kertaa vuodessa. Jos sopimuskumppaneilla on mahdollisuus käyttää nykyistä selvästi enemmän rahaa, paluu 20 kertaan vuodessa on myös mahdollista. Vaihtoehdon kustannusarvio, joka perustuu nykyiseen kustannustasoon, on kuitenkin laskettu 18 numeron mukaan. Huomioon on syytä ottaa myös varautuminen jakelun ja paperin hinnankorotuksiin sekä se, että digikehittämiseen on tässäkin vaihtoehdossa syytä varata lisärahaa. Tämä vaihtoehto on toiminnallisesti paras, mutta taloudellisesti vaaditaan lisäpanostuksia. Niiden määrä vaihtelee kaupungeittain, koska kaupungeissa ilmestyy kuluvana vuonna eri määrä lehtiä.

Vaihtoehdossa 2 printtilehtiä tehtäisiin 16 numeroa vuodessa eli käytännössä noin kolmen viikon välein. Etenkin kesällä olisi pitkä tauko. Tässä vaihtoehdossa painetulla lehdellä olisi edelleen mahdollisuus toimia myös tapahtumatiedottamisen välineenä, vaikka rivi-ilmoituksia jouduttaisiin hieman tiivistämään. On toki mahdollista miettiä osaan lehdistä neljää lisäsivua. Kahden printtilehden vähentäminen leikkaisi niistä aiheutuvia kustannuksia, joista merkittävä osa kannattaisi ohjata median digitaaliseen kehittämiseen, sillä se on tulevaisuuden suunta. Jos sitten seuraavassa vaiheessa on tarvetta siirtyä kuukausittain ilmestyvään lehteen, muutos ei lukijoiden kannalta tapahtuisi kertarysäyksellä, vaan kuukausilehti ehdittäisiin suunnitella huolella ja digitaalinen media olisi vahvistunut. Ilmoitusmyyntiin muutos vaikuttaisi negatiivisesti.

Vaihtoehdossa 3 siirryttäisiin kerran kuussa ilmestyvään lehteen. Tämä olisi iso muutos, joka vaatisi koko lehtikonseptin miettimistä uudelleen vielä asiakaslehtimäisemmäksi. Myös paperin laatua pitäisi parantaa, korvata määrää laadulla. Iso kysymys on, millä tavalla näin harvoin ilmestyvä lehti palvelisi tapahtumatiedottamista ja miten muuttunut tilanne vaikuttaisi seurakuntien muuhun viestintään. Verkkomediaan pitäisi panostaa selkeästi nykyistä enemmän, myös markkinointiin verkossa, johon mediatoimituksella ei nyt ole taloudellisia resursseja. Ilmoitusmyynti vähenisi puoleen. Painokustannukset varmasti pienentyisivät, todennäköisesti myös jakelun kustannukset. Viime mainittuun liittyy kuitenkin olennaisia epävarmuustekijöitä, sillä jakelun volyyymilla on merkitystä hintoihin. Tähän vaihtoehtoon voisi olla järkevintä siirtyä siirtymäkauden ja kunnollisen valmistelun kautta, jotta myös todelliset kustannukset saadaan selville. Valmistelussa olisi hyvä ottaa huomioon nykyisten paino- ja jakelusopimusten päättymisajat ja hakea oikea hintataso kilpailutusten kautta. Tässä vaihtoehdossa henkilöstökulut pienenisivät, vaikka kaikkia muutaman vuoden sisällä luonnollisen

poistuman kautta vapautuvia paikkoja ei voida jättää täyttämättä. Toimitus tarvitsee uutta osaamista.

Johtokunnassa edellä mainittuja vaihtoehtoja käsitellään kahdessa kokouksessa, joiden välissä pyydetään lausunnot sopimuskumppaneiden yhteisiltä kirkkoneuvostoilta ja Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvostoilta. Varsinainen päätösesitys Espoon, Helsingin ja Vantaan yhteisille kirkkovaltuustolle sekä Kauniaisten suomalaisen seurakunnan seurakuntaneuvostolle on tarkoitus tehdä 26.3. johtokunnan kokouksessa, jossa käsitellään myös vuoden 2025 talousarviokehys.

Lapsivaikutusten arviointi

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Lisätiedot

Päätoimittaja Pauli Juusela, p. 09 2340 4020, pauli.juusela@kirkkojakaupunki.fi